

Inhoudsopgave

Voorwoord	10	Duurzaam reizen in Zweden	43
		Buitensporten en outdoor activiteiten	43
		Zomerse sporten en activiteiten	43
ALGEMENE INFORMATIE	13	<i>Wandelen in Zweden</i>	44
Ligging	13	Winterse sporten en activiteiten	45
Landschappen en provincies	13	<i>De jacht in Zweden</i>	47
<i>Landsdelen van Zweden</i>	15	Muziek	47
Landschap	16	Literatuur	47
Bossen en bomen	17		
Bloemen en planten	18	PRAKTISCHE INFORMATIE	49
<i>Ödlingsgränser</i>	19	Voorafgaand aan de reis	49
Meren	20	Nuttige adressen	49
Bergen	20	Reisdocumenten	49
Gletsjers	22	Douane	49
De Nationale Parken van Zweden	23	Vaccinaties	49
Natuurreservaten	25	Beste reistijd	50
<i>Witte doekjes in de natuur</i>	25	<i>Noorderlicht – Aurora Borealis</i>	51
Fauna	26	Vliegen naar Zweden	52
<i>Omgaan met beren</i>	27	Met eigen vervoer naar Zweden	52
Geschiedenis van Zweden	28	Tijdens de reis	54
Prehistorie	28	Geldzaken	54
Bronzen tijdperk (1700 – 500 v. Chr.)	28	<i>Swish</i>	54
IJzertijd (500 v. Chr – 1100 n. Chr.)	28	Alarmnummer	54
De Vikingperiode (800 – 1050 n. Chr.)	29	Gezondheid	55
Christendom	30	Vervoer binnen Zweden	55
De vroege middeleeuwen	30	<i>Landbouwvoertuigen en EPA</i>	59
Zelfstandigheid	30	Overnachtingsmogelijkheden	59
Onafhankelijkheid	30	Het allemansrecht	61
Zweedse gouden eeuw	31	Met de hond naar Zweden	64
19e en 20e eeuw	31	Zweden met kinderen	64
Religie	31	Van A tot Z	66
Bevolking	32	Afstanden en rijtijden	66
Sámi en Sápmi	33	Alcohol	66
<i>Lagom – niet te veel, niet te weinig, precies goed</i>	33	Ambassades	66
UNESCO Werelderfgoed sites	36	<i>Systembolaget</i>	66
9 x typisch Zweden	36	Autopech en ongevallen	66
<i>Een volle oprit</i>	39	Brandstof	67
Klimaat	41	Drinkwater	67
Restaurants	41	Drones	68
<i>Dagens lunch</i>	42	Elektriciteit	68
		Elektrische auto's	68

Inhoudsopgave

Evenementen en feestdagen	68	Skeppsholmen en Blasieholmen	89
<i>Kalla Anka</i>	68	Östermalm	90
<i>De viering van midzomer</i>	69	Djurgården	91
Fooien	69	Södermalm	93
Gevaren	70	<i>Fika in Stockholm</i>	94
<i>Solo reizen als vrouw in Zweden</i>	70	Bezienswaardigheden buiten het	
Insecten	70	centrum van Stockholm	95
Internationaal rijbewijs	71	<i>Een paar dagen Stockholm</i>	97
Internet en wifi	71	<i>Openbaar vervoer in Stockholm</i>	98
Kaarten en navigatie	71	De Stockholmse scherenkust	99
Kleding	71	Skåne	103
Levensmiddelen	72	De hoogtepunten van Skåne	103
<i>Boodschappen doen in Zweden</i>	72	Malmö	103
Musea	73	<i>The Bridge</i>	106
Nationale en internationale		Trelleborg	107
luchthavens	73	Ystad	107
Openingstijden en data	73	<i>Wallander walkhalla</i>	107
Postkantoren	73	Ales Stenar en Kåseberga	108
Prijsniveau	73	Sandhamnaren	108
Souvenirs	74	Simrishamn	109
Telefoneren	74	Glimmingehus	109
Thuisblijvers	74	Tjörnedalagården	109
Tijdsverschil	74	Stenhuvuds Nationaal Park	110
Weerbericht	74	Kivik	110
		Kristianstad	110
BEZIENSWAARDIGHEDEN	75	Söderåsen Nationaal Park	111
Top 10 Zweden	76	Höör	112
Rondreis van twee weken in Zweden	76	Bosjökloster	112
Rondreis van drie weken in Zweden	76	Hasselholm en Finjasjön	112
Rondreis van vier weken in Zweden	77	Dalby	113
		Dalby Söderskog Nationaal Park	113
Stockholm	79	Lund	113
De geschiedenis van Stockholm	79	Landskrona	114
Ligging van Stockholm	80	Ven	114
<i>Musea in Stockholm</i>	80	Helsingborg	115
Bezienswaardigheden in Stockholm	81	Kullaberg Natuurreserveaat	115
Gamla Stan	81	Skåneleden	116
Stockholm Centrum	86	Kattegattleden	116
<i>August Strindberg</i>	88	Blekinge	117
<i>De Nobelprijs</i>	89	De hoogtepunten van Blekinge	117

Inhoudsopgave

Karlskrona	117	<i>Astrid Lindgren</i>	126
Halen	117	Norra Kvil Nationaal Park	126
De Blekinge archipel	118	Eksjö	127
Kristianopel	119	Skurugata	127
Karlshamn	119	Grännä	128
Ronneby	119	<i>Polkagrisar</i>	128
Blekingeleden	120	<i>Overleven in het Noordpoolgebied</i>	129
Småland		Visingsö	129
De hoogtepunten van Småland	121	Jönköping en omgeving	129
Växjö	121	Store Mosse Nationaal Park	129
Åsnen Nationaal Park	121	<i>Husqvarna</i>	130
Ikea Museum, Almhult	123	Öland	133
Glasriket	123	Over Öland	133
Kalmar	123	Borgholm	134
<i>Railfietsen in Småland</i>	124	Het noorden van Öland	134
Oskarshamn	124	Centraal Öland	134
Blå Jungfrun Nationaal Park	124	Het zuiden van Öland	134
Västervik en de archipel	125	<i>Evenementen op Öland</i>	136
Vimmerby	125		

Inhoudsopgave

Gotland			
<i>De beste periode voor een bezoek aan Gotland</i>	137	Vättelefjäll naturreservat	156
Visby	138	Gunnebo Slott	156
Tingstäde	138	Borås	156
Lummelundagrottan	140	Torpa Stenhus	157
Bunge	140	Alingsås en Nääs Slott	157
Ljugarn	140	Trollhättan	157
Fårö	140	Vattenfall	157
Stora Karlsö En Lilla Karlsö	141	Vänersborg	158
Gotska Sandön Nationaal Park	141	Ecopark Hunneberg en Halleberg	158
		Lidköping	159
		Kinnekele	159
		Skövde	159
Halland	143	Hjo	160
De hoogtepunten van Halland	143	Mariestad	160
Halmstad	143	Djurö Nationaal Park	160
Laholm	143		
Falkenberg	144	Dalsland	161
Morpus Tänge	144	De hoogtepunten van Dalsland	161
Varberg	145	Dalsland kanaal en Häverud	161
Fjärås Bräcka	145	Upperud	161
Hallandsleden	145	Pelgrimsleden	162
Radiostation Grimeton	146	Dalslands Aktiviteter	162
		<i>Upperud 9:9</i>	162
Västergötland	147	Åmal	163
De hoogtepunten van Västergötland	147	<i>Fucking Åmal</i>	163
Göteborg	147	Tresticklan Nationaal Park	163
Geschiedenis van Göteborg	147		
Aan de Göta Älv	148	Bohuslän	165
Nordstaden	149	De hoogtepunten van Bohuslän	165
<i>Een dag in Göteborg</i>	149	Kungälv	165
Haga	152	Marstrand	165
Götaplatsen	153	<i>De leukste kustplaatsjes van Bohuslän</i>	166
Andere parken en tuinen in		Tjörn	167
Göteborg	153	Örust	167
<i>Göteborg voor fijnproevers</i>	153	Uddevalla	168
Liseberg	154	Bökenaset	168
Overige musea en bezienswaardigheden	154	Bassholmen	169
De archipel van Göteborg	154	Lysekil	169
Eilanden in de zuidelijke archipel	154	Skaftö	169
Eilanden in de noordelijke archipel	156	Smögen	169
		Fjällbacka	170

Inhoudsopgave

Tanumshede	171	De hoogtepunten van Västmanland	192
Kosterhavet Nationaal Park	172	Sala	192
Strömstad	174	Fagersta	192
Bohusleden	174		
Östergötland	175	Värmland	193
De hoogtepunten van Östergötland	175	De hoogtepunten van Värmland	193
Linköping	175	Karlstad	193
Norrköping	175	Kristinehamn	195
Kolmården	176	Karlskoga	195
Het Götakanaal	176	Arvika	195
<i>Nog enkele leuke weetjes</i>	178	Glaskogens Natuurreservaat	195
Östgöta archipel	178	<i>De trollen van Årjang</i>	196
		Filipstad	196
Södermanland	179	Fryksdal en de Frykenmeren	196
Nyköping	179	Torsby en omgeving	197
Trosa	179	Hövfjället Natuurreservaat	197
Eskilstuna	179	Finnskogen	198
Mariefred	180	Hagfors	199
Landgoed Julita	181	De Klarälvenrivier	199
Tyresta Nationaal Park	181	<i>Wandelen en fietsen in Värmland</i>	200
Sörmlandsleden	182		
		Dalarna	201
Uppland	183	De hoogtepunten van Dalarna	201
De hoogtepunten van Uppland	183	Ludvika	201
Uppsala	183	Hedemora	201
Sigtuna	184	Falun	201
<i>Carl Linnaeus</i>	185	Sundborn	202
Nationaal Park Ångsö	185	<i>De grote instorting</i>	203
Nörrtälje	186	Leksand	203
<i>Wandelpaden in Uppland</i>	186	Mora	203
		Rättvik	203
Närke	187	<i>Het dalapaardje</i>	204
De hoogtepunten van Närke	187	Tällberg	204
Örebrö	187	<i>Het Siljan meer</i>	205
Tiveden Nationaal Park	188	Dalhalla	205
Askersund	189	Tyngsjö	205
A Pile of Art	190	Orsa	206
Garphyttan Nationaal Park	190	Malung	206
Bergslagsleden	190	<i>Silverringen</i>	206
Västmanland	191	Sälen	207
Västerås	191	Särna	207

Inhoudsopgave

De Vasaloppet	208	Härjedalen	219
Fulufjället Nationaal Park	208	De E45 of een andere route?	219
Idre en Idrefjäll.	209	Sveg	219
Grövelsjön	210	Sonfjället Nationaal Park	220
Töfsingdalen Nationaal Park	211	Funasfjällen	221
Gästrikland	213	Rogen Natuurreserveaat	221
Gävle	213	Flatruet	221
De hoogtepunten van Gästrikland	214	Helagsfjället	222
Limön	214	Östersund	222
Färnebofjärden Nationaal Park	214	Frösön	224
Hälsingland	215	24 uur in Östersund	223
Söderhamn	215	Frösön	224
Hudiksvall	215	E14 Östersund - Trondheim	224
De versierde boerderijen van Hälsingland	217	Åre	224
Hamra Nationaal Park	217	Välådalen Natuurreserveaat	225
Jämtland en Härjedalen	219	Storulvån	226
De hoogtepunten van Jämtland en Härjedalen	219	Vildmarksvägen	226
		Medelpad en Ångermanland	229
		De hoogtepunten van Medelpad en Ångermanland	229

Inhoudsopgave

Ångermanland	229	<i>Een bijzonder moment</i>	257
Höga Kusten	229	<i>Struve Geodid Arc</i>	258
Örnsköldsvik	229	<i>Kebnekaise</i>	258
<i>Fjällräven – van vrijetijdstas tot pooljas</i>	230	<i>Abisko Nationaal Park</i>	259
Höga Kustenleden	230	<i>Vadvettjåkka Nationaal Park</i>	261
De eilanden van de Höga Kusten	231	<i>E10 Abisko – Noorse grens</i>	261
Skuleskogen Nationaal Park	232	<i>E45 naar Karesuando</i>	261
<i>De Höga Kusten brug</i>	234	<i>Drielandenpunt</i>	261
Docksta en Skuleberget	235	Västerbotten	263
<i>Surströmming</i>	236	<i>De hoogtepunten van Västerbotten</i>	263
Nordingå	236	<i>Umeå</i>	263
Kramfors	236	<i>Skellefteå</i>	264
Härnosänd	236	<i>Blå vägen</i>	265
Sollefteå	237	Norbotten	267
Sundsvall	237	<i>De hoogtepunten van Norbotten</i>	267
<i>St. Olavsleden</i>	238	<i>Pajala</i>	267
Lapland	239	<i>Svanstein</i>	267
<i>De hoogtepunten van Lapland</i>	239	<i>Övertorneå en Överkalix</i>	267
Vilhelmina	239	<i>Haparanda</i>	267
Björnlandet Nationaal Park	241	<i>Haparanda Skärgård Nationaal Park</i>	268
Storuman	242	<i>Luleå</i>	268
Tärnaby en Hemavan	242	<i>Niemisel</i>	269
<i>Kungsleden</i>	243	Over de auteur	271
Sorsele	246	Register	272
Arvidsjaur	245	OPGENOMEN KAARTEN	
Arjeplog	245	<i>Zweden, ligging</i>	12
<i>Pieljekaise Nationaal Park</i>	245	<i>Zweden, overzichtskaart</i>	14
<i>Jokkmokk</i>	245	<i>Stockholm</i>	82-83
<i>Stora Sjöfallet / Stuor Muorkke</i>		<i>Zuid-Zweden</i>	104
<i>Nationaal Park</i>	246	<i>Göteborg</i>	150-151
<i>Laponia</i>	247	<i>Midden-Zweden</i>	216
<i>Sarek Nationaal Park</i>	248	<i>Noord-Zweden</i>	240
<i>De Poolcirkel</i>	249		
<i>Padjelanta/ Badjelánnda Nationaal Park</i>	250		
<i>Muddus / Muttos Nationaal Park</i>	252		
<i>Gällivare</i>	252		
<i>Het Icehotel Jukkasjärvi</i>	252		
<i>Kiruna</i>	253		
<i>Kiirunavaara in cijfers en weetjes</i>	255		
<i>Nikkaluokka</i>	257		

MEREN

Zweden heeft bijna 100.000 meren en bijna overal waar je kijkt zie je wel een vorm van water. De grootste meren van Zweden liggen in het zuiden van het land en bij de meren in het noorden van het land vind je met regelmaat waterkrachtcentrales, soms zelfs middenin een nationaal park. Het grootste meer van Zweden is Vänern, dit meer kent een oppervlakte van 5519 km². Het tweede grootste meer van Zweden is Vättern, gevolgd door Mälaren, Hjälmaren, Storsjön, Torneträsk en Siljan. Het diepste meer van Zweden is Hornavan, gelegen in de buurt van Arjeplog. Dit meer is op het diepste punt 228 meter diep. Het tweede diepste meer van Zweden is Torneträsk met 168 meter. In de meren kan vaak gewoon gezwommen worden en vooral uit de noordelijker gelegen meren wordt het water door de Zwe-

den zelf ook gewoon zonder filter gedronken. Houd er rekening mee dat, vooral in het noorden, het begin van het meer nog warm kan zijn, maar zodra het dieper wordt al snel afkoelt. Dit kan kramp en mogelijk gevaarlijke situaties veroorzaken.

BERGEN

De Zweedse bergen worden ook wel fjälls genoemd. De bergen zijn gevormd in de ijstijden en worden, vooral in het zuiden, gekenmerkt door ronde toppen. De spitse toppen die je in bijvoorbeeld de Alpen ziet, zijn er weinig in Zweden en vind je eigenlijk alleen in het noorden van Lapland terug. Het Scandinavische gebergte loopt in het westen steil af naar de Noorse fjorden. In het oosten zijn de bergefanken aanzienlijk minder dramatisch, wat resulteert in de fjälls zoals

Een van de vele meren van Zweden met kustdorpjes met de karakteristieke houten huisjes

Kebnekaise, een van de meest iconische bergen van Sweden

je ze in Zweden ziet. In Zweden zijn twaalf bergtoppen die boven de 2000 meter uitkomen, waarvan de meeste (acht) in Sarek Nationaal Park liggen. De hoogste berg van Zweden is Kebnekaise, deze bestaat uit twee toppen van respectievelijk 2103 en 2097 meter. De exacte hoogtes verschillen af en toe van elkaar want door de opwarming van de aarde smelt het ijs op de toppen sneller dan vroeger. Kebnekaise kan beklommen worden vanaf Kebnekaise Fjällstation, meer informatie hierover is terug te vinden in de bezienswaardigheden. Op een heldere dag kun je Kebnekaise vanaf de weg tussen Kiruna en Abisko Nationaal Park zien liggen in de verte, evenals de omringende toppen. De hoogste berg in Sarek Nationaal Park is Sarektjåkkå, hier meet de hoogste top 2076 meter. Een van de bergen boven de 2000 meter die je het makkelijkste kunt zien en waar je het dichtst bij kunt komen vanuit

de auto is de Áhkká in Stora Sjöfallet Nationaal Park. Als je over de Ritsemvägen naar het gehucht Ritsem rijdt, ligt deze berg met meerdere toppen aan je linkerhand. Hierachter liggen de toppen van Sarek Nationaal Park, die vanaf de wat hogergelegen wandelpaden zichtbaar worden. Alle tweeduizenders van Zweden liggen in het noorden van Zweeds-Lapland. Andere bergen die je relatief eenvoudig kunt bezoeken in Zweden zijn Helagsfjället (Härjedalen, 1796m), Norra Storfjället (Lapland, 1767m), Åreskutan (Jämtland, 1420m), Nipfjället (Dalarna, 1191m) en Städjan (Dalarna, 1131m).

De vegetatie op de bergen wordt onderverdeeld in drie verschillende delen. Het laagstgelegen is het dennenbos, waar vooral naaldbomen te vinden zijn. Hier is het overwegend groen en vol qua bedekking. De sectie hierboven is het berkenbos, hier wordt de begroeiing dunner en vind je met name

informatie over TBE en mogelijke vaccinaties kun je terecht bij de lokale GGD. Neem tijdens je vakantie naar Zweden altijd een zgn. tekening mee waarmee je een teek zo snel mogelijk kunt verwijderen.

BESTE REISTIJD

Zweden kan het hele jaar door bezocht worden. De Zweden zelf hebben zomervakantie vanaf midzomer (eind juni) tot medio augustus. Scholen zijn vaak zelfs tot eind augustus gesloten. Ook rondom Kerst hebben de Zweden vaak een periode van een of twee weken vrij. Handig om te weten is dat veel bedrijven in deze vakantieperiodes ook echt fysiek hun deuren sluiten, vooral bedrijven die niet afhankelijk zijn van het toerisme. Denk hierbij aan makelaars, lokale winkels en andere vormen van dienstverlening. Kijk er ook niet raar van op wanneer een café, winkel of restaurant in de vakantieperiode gesloten is, zelfs wanneer het een drukke periode betreft. Probeer Stockholm te vermijden in de zomervakantie vanwege de drukte, deze stad leent zich juist uitstekend voor een stedentrip in het voor- of najaar. Ook in de winter is Stockholm de moeite waard.

De zomer is de meest populaire periode om op vakantie naar Zweden te gaan. Op 21 juni is het de langste dag van het jaar en in het uiterste noorden gaat de zon dan helemaal niet onder. Vanaf het Midzomerfeest (een vrijdag rondom 21 juni) hebben de Zweden zelf zomervakantie en trekken ze erop uit naar hun sommar stuga. In de zomer is het dan ook, vooral in het zuiden erg druk op veel plekken, ook met toeristen. Hoe noordelijker je gaat, hoe rustiger het over het algemeen wordt. Voordelen van het reizen in de zomer is het relatief goede weer, de lange dagen en de natuur die volop in bloei staat. Het nadeel van reizen in de

zomer is de drukte en de muggen. Hierover vind je verderop in dit reishandboek meer informatie.

Steeds meer in opkomst is de wintervakantie in Zweden. In het noorden van Zweden zijn talloze mogelijkheden om een poging te doen het Noorderlicht te bekijken en een huskysafari te maken. Andere winterse activiteiten zijn ijsvissen, sneeuwscooteren en langlaufen. In het midden van Zweden, in de regio Jämtland Härjedalen en Dalarna, liggen diverse skiresorts, waarvan die in de buurt van Sälen en Stöten bereikbaar zijn via Scandinavian Mountains Airport in Noorwegen. Het bekende skigebied Åre is bereikbaar via Östersund – Åre Airport. De beste periode voor een wintersportvakantie in Zweden is van eind december tot en met maart. De meeste skipistes hebben sneeuw (mede middels sneeuwkanonnen) vanaf de week van kerst. De lengte van het skiseizoen is sterk afhankelijk van de temperaturen en sneeuwval in de winter. Ga er niet vanuit dat je altijd op natuurlijke sneeuw kunt skieën in Zweden, veel sneeuw wordt, vooral in het begin van het seizoen, kunstmatig gemaakt.

Uiteraard is het ook mogelijk om in de tussenliggende maanden (april-mei en september-december) op vakantie te gaan naar Zweden. Houd er echter wel rekening mee dat veel toeristische voorzieningen buiten het hoogseizoen om gesloten zijn en/of beperkte openingstijden hebben. Daarnaast kan het in het midden en noorden in Zweden vanaf september alweer vriezen, vooral in de bergen. Vanaf medio september gaan de bladeren hier al kleuren en maak je het begin van de herfst mee. Het Noorderlicht is vanaf begin september waar te nemen in het noorden van Zweden.

NOORDERLICHT – AURORA BOREALIS

Aurora Borealis, oftewel het noorderlicht of het poollicht, ontstaat door een botsing van gasvormige deeltjes in de atmosfeer van onze aarde. Deze deeltjes worden voortdurend vanuit de zon de ruimte in geslingerd, oftewel een zonnewind. Bij voldoende botsingen aan de nachtzijde van de aarde is dit waar te nemen als het Noorderlicht. Het zien van het Noorderlicht is afhankelijk van een aantal factoren:

- **De Kp index.** Deze index is een globale geomagnetische activiteitsindex die een indicatie geeft of er mogelijk Noorderlicht te zien zal zijn. Op de hele hoge breedtegraad is er al Noorderlicht te zien vanaf Kp 4, in Nederland kan het bij Kp 7 pas te zien zijn. Wanneer je in Noord-Zweden een Kp 4 hebt, is de kans groot dat je die avond het Noorderlicht kunt zien. Er zijn verschillende gratis apps die je kunt downloaden om erachter te komen wat de Kp index gaat doen.
- **De bewolking.** Heel simpel gezegd: als

het bewolkt is maar er is wel een hoge Kp index, zie je alsnog geen Noorderlicht. Zowel de bewolking als Kp index dienen optimaal te zijn voor het zien van het Noorderlicht

- **De lichtvervuiling.** Verblijf je in een stad of dorp met veel licht, dan zie je het Noorderlicht een stuk minder intens dan wanneer je op een hele donkere plek bent.

Het Noorderlicht kan al te zien zijn vanaf begin september in het noorden van Zweden. In de rest van Zweden is het te zien vanaf medio september, maar hoe zuidelijker je bent, hoe hoger de Kp index moet zijn en hoe kleiner de kans dat je het Noorderlicht ziet. Alhoewel er door reisorganisaties zogenaamde 'Noorderlicht reizen' verkocht worden, is het verstandig om in je achterhoofd te houden dat het een natuurverschijnsel blijft en dat de kans bestaat dat je het Noorderlicht niet te zien krijgt.

ZUID-ZWEDEN

Smögen

de Sotenkanaal is een populaire toeristische route en is zes kilometer lang. Het verbindt Smögen met Hunnebostrand, een volgende toeristenplaats.

FJÄLLBACKA

De fans van Scandi-thrillers hebben vast al eens van het gehucht Fjällbacka gehoord. Hier speelt zich namelijk een groot deel van de boeken van de populaire auteur Camilla Läckberg af. Ook zijn er diverse films gemaakt: de Fjällbacka Murders. In het schilderachtige dorpje wonen nog geen 1000 mensen, een aantal dat in de zomermaanden vervelvoudigt wanneer toeristen massaal hier naartoe trekken, zowel over land als over zee. De scherenkust is hier prachtig en de rode huisjes vormen een fotogeniek geheel. Fjällbacka is een voormalige vissersplaats en speelde vroeger een belangrijke rol in de haringvisserij. Tegenwoordig doet het voornamelijk dienst als bad- en toeristenplaats en barst het in de zomer uit haar voe-

gen. Varen kun je er uitstekend en per dag vertrekken er meerdere toeristenboten die je meenemen langs de scherenkust. Zwemmen kun je bij de diverse rotsachtige baaien. In de spectaculaire Kungskluftankloof werden scènes opgenomen uit Ronja de Roversdochter. Je bereikt de kloof, waar een immense steen klem in zit, middels een serie trappen vanuit het centrum van het dorp. Wil je je even onttrekken aan alle drukte, doe dan de vier kilometer lange Kuststigen wandeling (blauwe markering). Via de 'buitenwijken' van Fjällbacka beklim je de 74 meter hoge Vetteberget. Eenmaal boven heb je een spectaculair uitzicht op de scheren. De meeste bezoekers doen geen moeite om de hele ronde te lopen en dat zorgt ervoor dat je een groot deel van de wandeling voor jezelf hebt. Zo leer je ook de rustige kant van Fjällbacka kennen en de uitzichten verderop zijn minstens zo indrukwekkend. Wil je overnachten in Fjällbacka, dan doe je er verstandig aan om dit ruim van tevoren te

Fjällbacka

boeken. Ook de lokale campings zijn in de zomer steevast volgeboekt, op de bonnefooi reizen is hier geen optie. Het aantal plekken om te wildkamperen is zeer beperkt en wordt flink gereguleerd. Bij aankomst in Fjällbacka word je naar een grote parkeerplaats buiten het dorp geleid, hier kun je (op dit moment nog) gratis parkeren. Het is niet aan te raden om met de auto of camper verder het dorp in te rijden vanwege de smalle straatjes en zeer beperkte parkeerruimte. Kamperen wordt op dit parkeerterrein ook toegestaan maar is vanwege de drukte weinig romantisch.

TANUMSHEDA

Een andere plek van belang in dit deel van Bohuslän is Tanumshede. Je vindt hier niet alleen (naar waarschijnlijkheid) twee van de oudste runenstenen die ooit gevonden zijn, maar de meeste toeristen komen hier voor de rotstekeningen van Tanum. Deze rotstekeningen zijn ruim 3000 jaar oud en

stammen uit de Bronstijd. In 1994 werden zes vindplaatsen van de rotstekeningen op de UNESCO werelderfgoedlijst gezet. Naar schatting zijn er meer dan 10.000 tekeningen gevonden, destijds gemaakt toen Tanum nog aan het water lag. Inmiddels is de zeespiegel gedaald en liggen de tekeningen op ca. 25 meter boven zeeniveau landinwaarts. De tekeningen zijn goed behouden gebleven en duidelijk zichtbaar.

Wie een goede indruk wil krijgen van de rotstekeningen van Tanum kan hiervoor terecht bij het gratis toegankelijke Vitlycke Museum, op enkele kilometers buiten Tanumshede. Behalve de expositie binnen, zijn er vijf plekken waar wandelroutes en informatiepanelen te vinden zijn. Twee hiervan zijn toegankelijk voor mindervaliden. Vanuit het museum worden in de zomermaanden dagelijks rondleidingen gegeven.

De belangrijkste en grootste site is die pal tegenover het Vitlycke Museum: de Vitlycke Site. Hier zijn meer dan 500 rotstekeningen